

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОЛОГІЇ МОРЯ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан Факультету економіки і екології моря

Вячеслав ІВАТА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

**Фінансовий аналіз діяльності підприємств, банків,
страхових компаній**

**FINANCIAL ANALYSIS OF THE ACTIVITIES OF ENTERPRISES,
BANKS, INSURANCE COMPANIES**

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

тип дисципліни: обов'язкова

мова викладання: українська

Миколаїв - 2026

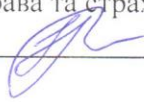
Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз діяльності підприємств, банків, страхових компаній» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

“ 03 ” 06 2026 року. – 29 с.

Розробник: Рудь І.Ю. доцентка кафедри фінансів і бухгалтерського обліку, доцент, канд. екон. наук.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз діяльності підприємств, банків, страхових компаній» узгоджено з гарантом освітньої програми: Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»

к.е.н., доцентка

 Інна РУДЬ

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз діяльності підприємств, банків, страхових компаній» розглянуто на засіданні кафедри фінансів і бухгалтерського обліку

Протокол № 6 від « 04 » 06 2026 р.

В.о. зав. кафедри фінансів і бухгалтерського обліку

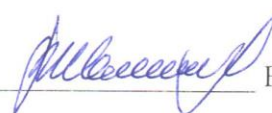
к.е.н., доцентка

 Наталія ДАНИК

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз діяльності підприємств, банків, страхових компаній» розглянуто методичною радою Факультету економіки та екології моря

Протокол № 6 від « 12 » 06 2026 р.

Голова, к.е.н., доцент

 Вячеслав ІВАТА

© НУК. 2026 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	6
3. Передумови для вивчення дисципліни.....	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	19
7. Форми поточного та підсумкового контролю	19
8. Критерії оцінювання результатів навчання	23
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	24
10. Рекомендовані джерела інформації	24

ВСТУП

Анотація

Програма призначена для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Курс розроблено таким чином, щоб надати необхідні знання щодо аналізу діяльності підприємств, банків і страхових компаній в умовах ринкової економіки. Тому в курсі представлено як огляд загальних теоретичних концепцій діяльності підприємств, банків і страхових компаній, так і методів та інструментів, які потрібні для здійснення аналізу їх діяльності.

Курс спрямований на формування у бакалаврів системи теоретичних знань та практичних навичок щодо проведення фінансового аналізу діяльності підприємств, банків і страхових компаній, надання знань про систему показників та організацію процесу аналізу їх діяльності з метою виявлення можливостей підвищення ефективності їх функціонування.

Ключові слова: фінансовий аналіз, фінансовий стан підприємства, фінансовий стан банківської установи, фінансовий стан страхової компанії, фінансові коефіцієнти, фінансова стійкість, ліквідність, платоспроможність, банкрутство.

Abstract

The program is intended for applicants for the first (bachelor's) level of higher education studying in the educational program «Finance, banking and insurance», specialty D2 «Finance, banking, insurance and stock market field of knowledge». The course is designed to provide the necessary knowledge to analyze the activities of enterprises, banks and insurance companies in a market economy. Therefore, the course provides both an overview of the general theoretical concepts of enterprises, banks and insurance companies, as well as the methods and tools required to analyze their activities.

The course is aimed at forming a system of theoretical knowledge and practical skills in conducting financial analysis of enterprises, banks and insurance companies, providing knowledge about the system of indicators and organization of the process of analyzing their activities in order to identify opportunities to improve the efficiency of their functioning.

Key of words: financial analysis, financial condition of the enterprise, financial condition of the banking institution, financial condition of the insurance company, financial coefficients, financial stability, liquidity, solvency, bankruptcy.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 11	Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право»	Обов’язкова			
Модулів – 3					
змістових модулів - 4		Рік підготовки			
		4-й	4-й	4-й	4-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність: D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» Освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»	Семестр			
Індивідуальне науково-дослідне завдання - курсова робота		7-й	8-й	7-й	8-й
		Лекції			
		30 год.	30 год.	10 год.	18 год.
		Практичні, семінарські			
Загальна кількість годин - 330		30 год.	30 год.	10 год.	18 год.
		Самостійна робота			
		60 год.	150 год.	100 год.	174 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 4 /10	Освітній рівень: <i>перший</i> <i>(бакалаврський)</i>	в т.ч. індивідуальні завдання:			
		–	90	–	90
		Вид контролю:			
		Екзамен	Екзамен, КР	Екзамен	Екзамен, КР
		Форма контролю: комбінована			

2. Мета й завдання дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Фінансовий аналіз діяльності підприємств, банків, страхових компаній» є формування теоретичних і практичних навичок з організації та проведення фінансового аналізу підприємств, банків і страхових компаній.

Основними завданнями дисципліни є:

- вивчення теоретичних засад і методології фінансового аналізу підприємств, банків, страхових компаній;
- вивчення системи показників та їх впливу на структурну побудову аналізу та його відповідності вимогам менеджменту і маркетингу на підприємствах, в банківських установах і страхових компаніях;
- пошук резервів підвищення ефективності діяльності підприємств, банків і страхових компаній та покращення їх фінансового стану.

В результаті вивчення дисципліни «Фінансовий аналіз діяльності підприємств, банків, страхових компаній» студенти повинні оволодіти наступними компетентностями:

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни «Фінансовий аналіз діяльності підприємств, банків, страхових компаній» є дисципліни: «Фінанси», «Бухгалтерський облік», «Фінанси підприємств», «Банківська система», «Страхування».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів наступних результатів навчання:

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР24. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні основи аналізу фінансового стану підприємства

Тема 1. Значення і теоретичні засади фінансового аналізу. Методичне та інформаційне забезпечення фінансового аналізу [3], [41], [42] с. 7-16, [43] с. 6-64, [44] с. 7-52, [46] с. 9-37, [48] с. 11-52.

Сутність фінансового аналізу, його значення для господарської діяльності підприємства. Історія виникнення фінансового аналізу. Предмет, об'єкти та завдання фінансового аналізу. Головні напрямки фінансового аналізу. Види фінансового аналізу. Сутність і особливості внутрішнього і зовнішнього фінансового аналізу. Сутність і особливості повного та тематичного фінансового аналізу. Види фінансового аналізу в залежності від об'єкту аналізу. Поняття, особливості та класифікація методів фінансового аналізу.

Загальна характеристика інформаційного забезпечення фінансового аналізу. Фінансова звітність як інформаційна база фінансового аналізу підприємства. Мета фінансової звітності. Основні вимоги, що висуваються до складання фінансової звітності. Зміст, структура, призначення основних форм фінансової звітності.

Тема 2. Загальний аналіз структури і динаміки статей бухгалтерського балансу. Аналіз майна підприємства [42] с. 16-23, [43] с. 66-88, [44] с. 53-85, [46] с. 45-80, [48] с. 62-73.

Поняття порівняльного аналітичного балансу. Його показники і методика їх розрахунку. Загальна оцінка фінансово-майнового стану підприємства на основі порівняльного балансу.

Значення і методи аналізу майна підприємства. Аналіз структури майна підприємства. Аналіз динаміки майна підприємства. Класифікація та порядок розрахунку показників, що характеризують стан використання майна підприємства. Методи оцінки цих показників. Основні напрямки покращення використання майна підприємства.

Зміст, завдання та основні напрямки аналізу оборотних активів. Аналіз структури оборотних активів. Сутність, цілі, основні завдання та напрямки аналізу виробничих запасів. Методика аналізу оборотних активів. Аналіз джерел формування оборотних активів. Аналіз показників ефективності використання оборотних активів підприємства.

Аналіз забезпеченості підприємства виробничими запасами. Аналіз оборотності товарно-матеріальних цінностей. Основні завдання та методологія здійснення аналізу дебіторської заборгованості. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу

Тема 3. Аналіз джерел формування капіталу підприємства [42] с. 23-31, [43] с. 121-144, [44] с. 87-104, [46] с. 57-62, [48] с. 90-98.

Завдання та методологія здійснення аналізу джерел фінансування. Аналіз динаміки складу і структури джерел фінансових ресурсів. Аналіз вартості капіталу. Оцінка ефективності використання власного і залученого капіталу. Оцінка впливу структури активів і пасивів на рентабельність власного капіталу. Фінансовий леверидж. Ефект

фінансового левериджу. Аналіз складу, структури, оборотності кредиторської заборгованості.

Тема 4. Аналіз грошових потоків [41], [42] с. 57-61, [43] с. 145-157, [44] с. 105-119, [46] с. 162-192, [48] с. 145-159.

Поняття грошового потоку та його значення для фінансової діяльності підприємства. Класифікація грошових потоків за різними ознаками. Мета та задачі фінансового аналізу руху грошових потоків підприємства.

Характеристика основних етапів аналізу грошових потоків підприємства. Методи розрахунку чистого грошового потоку: прямий та непрямий. Оцінка рівномірності та синхронності грошових потоків підприємства. Аналіз якості, ліквідності та ефективності грошових потоків підприємства. Методика розрахунку необхідної фінансової потреби.

Тема 5. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства [41], [42] с. 65-73, [43] с. 158-182, [44] с. 120-134, [46] с. 162-192, [48] с. 108-116.

Сутність ліквідності і платоспроможності та їх значення при оцінці фінансового стану підприємства. Зміст та послідовність аналізу ліквідності підприємства; основні стадії її оцінки. Класифікація активів за ознакою ліквідності і пасивів за ознакою терміновості погашення. Зіставлення елементів активів з відповідними елементами пасиву – основний спосіб оцінки ліквідності підприємства. Система показників ліквідності: методика їх розрахунку, економічна інтерпретація. Основні фактори, що впливають на підвищення ліквідності.

Зміст та основні напрямки здійснення аналізу платоспроможності підприємства. Система критеріїв оцінювання платоспроможності підприємства.

Тема 6. Аналіз фінансової стійкості підприємства [41], [42] с. 74-90, [43] с. 184-206, [44] с. 135-155, [46] с. 107-130, [48] с. 120-136.

Економічна сутність фінансової стійкості. Основні фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства.

Вплив структури активів і пасивів на характеристику фінансової стійкості підприємства. Кількісна оцінка фінансової стійкості. Відносні показники фінансової стійкості. Класифікація джерел коштів для аналізу фінансової стійкості підприємства. Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості. Типи фінансової стійкості. Оцінка запасу фінансової стійкості підприємства.

Тема 7. Аналіз кредитоспроможності підприємства [37], [41], [42] с. 207-235, [46] с. 261-291, [48] с. 210-232.

Сутність кредитоспроможності та необхідність її оцінки. Основні задачі оцінки кредитоспроможності. Послідовність оцінки кредитоспроможності підприємства. Аналіз можливості надання кредиту на основі інтегрального показника фінансового стану позичальника. Оцінка стану обслуговування боргу позичальником. Оцінка ризику кредитної заборгованості підприємства з урахуванням факторів його формування.

Досвід зарубіжних комерційних банків у оцінці кредитоспроможності позичальника. Світова практика аналізу кредитоспроможності клієнта – юридичної та фізичної особи.

Аналіз ефективності використання кредитів. Аналіз ефективності використання короткострокових кредитів. Аналіз використання довгострокових кредитів.

Тема 8. Аналіз ділової активності підприємства [42] с. 110-128, [43] с. 235-256, [44] с. 156-174, [46] с. 310-343, [48] с. 210-232.

Поняття і основні критерії ділової активності. Напрямки проведення кількісної оцінки ділової активності підприємства. Золоте правило економіки підприємства.

Показники використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Показники ділової активності: методика розрахунку та економічний зміст.

Оцінка економічного потенціалу підприємства. Економічний зміст та методика розрахунку коефіцієнта сталості росту. Модель оцінки впливу чинників на ступінь сталого розвитку.

Тема 9. Аналіз доходів, витрат і фінансових результатів. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства [42] с. 129-142, [43] с. 257-279, [44] с. 175-198, [48] с. 188-202.

Значення та завдання, об'єкти, джерела інформації та основні етапи аналізу фінансових результатів роботи підприємства.

Види прибутку підприємства. Аналіз рівня і динаміки фінансових результатів за даними звітності. Аналіз взаємозв'язку доходів, витрат і прибутку. Аналіз формування чистого прибутку. Аналіз резервів збільшення прибутку. Фактори, що впливають на розмір чистого прибутку, їх класифікація на внутрішні і зовнішні.

Тема 10. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства [42] с. 257-279, [44] с. 175-198, [48] с. 188-202.

Сутність поняття прибутковості, рентабельності. Показники рентабельності, що базуються на витратному підході. Показники рентабельності, що базуються на дохідному підході. Показники рентабельності та окупності капіталу. Порядок розрахунку та аналізу показників рентабельності.

Факторний аналіз рентабельності (збитковості) продукції. Факторний аналіз рентабельності (збитковості) продажу. Факторний аналіз загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу. Факторний аналіз загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу.

Змістовий модуль 2. Стратегічний та тактичний фінансовий аналіз

Тема 11. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства [11], [12], [13], [17], [42] с. 155-164, [44] с. 199-218, [48] с. 261-276.

Значення та необхідність комплексної оцінки фінансового стану підприємства. Завдання та етапи проведення комплексної оцінки фінансового стану підприємства. Методи узагальнюючої оцінки фінансового стану підприємства. Ранжування фінансових показників та коефіцієнтів. Комплексний аналіз на основі порівняльної характеристики розрахункових показників із їх еталонними величинами. Розрахунок абсолютної величини інтегрального показника фінансового стану підприємства

Тема 12. Аналіз потенційного банкрутства підприємства [1], [18], [41], [44] с. 219-227, [46] с. 365-387, [56].

Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансових передумов неплатоспроможності та банкрутства підприємства. Діагностичний аналіз платоспроможності підприємства. Поглиблений аналіз неплатоспроможності та ймовірності банкрутства підприємств. Методики визначення ймовірності банкрутства. Неформалізовані критерії прогнозування банкрутства. Аналіз та оцінка можливості втрати та відновлення платоспроможності.

Тема 13. Прогнозування показників фінансової звітності підприємства [46] с. 356-365, [48] с. 280-295, [56].

Сутність та мета прогнозування фінансового стану, об'єкти прогнозу. Етапи прогнозування фінансового стану підприємства. Види прогнозів фінансового стану.

Методи прогнозування фінансового стану. Експертні методи прогнозування. Умови застосування експертних методів прогнозування.

Формалізовані (кількісні) методи прогнозування фінансового стану: стохастичні, детерміновані методи та методи економіко-математичного моделювання. Алгоритм застосування методу прогнозування на основі пропорційних залежностей. Балансова модель прогнозування. Порядок складання прогнозних фінансових звітів.

Модуль 2

Змістовий модуль 3. Фінансовий аналіз діяльності банківських установ

Тема 14. Теоретичні аспекти аналізу банківської діяльності [10], [41] с. 5-19, [43] с. 9-48.

Роль аналізу в системі фінансового менеджменту банку. Мета та завдання аналізу діяльності банків. Об'єкт, предмет та суб'єкти аналізу. Задачі аналізу з позиції різних суб'єктів аналізу. Функції аналізу банківської діяльності.

Методи та прийоми аналізу банківської діяльності. Класифікація видів аналізу, що застосовуються в банках.

Організація аналітичної роботи в банках. Принципи організації та проведення аналізу банківської діяльності. Етапи проведення комплексного аналізу банківської діяльності.

Система інформаційного забезпечення. Економічна сутність, зміст і структура бухгалтерської (фінансової) звітності банку. Характеристика балансу банку як основного джерела інформаційного забезпечення фінансового аналізу діяльності банку. Зміст, оцінка та аналітичне значення статей балансу.

Тема 15. Склад та загальна оцінка формування пасивів банківської установи. Аналіз власного капіталу [14], [28], [39], [41] с. 20-58, [43] с. 50-70.

Поняття банківських ресурсів, їх класифікація з позиції джерел залучення та позиції витратності.

Мета, завдання і інформаційне забезпечення аналізу пасиву балансу банку. Загальна оцінка динаміки, складу і структури пасивів банку.

Економічна суть та види банківського капіталу.

Значення власного капіталу банку та його основні функції. Основні підходи до аналізу власного капіталу банку.

Співвідношення між власним капіталом і зобов'язаннями банку.

Поняття регулятивного капіталу. Порядок розрахунку регулятивного капіталу. Капітал 1-го рівня: основний капітал 1-го рівня, додатковий капітал 1-го рівня.

Основні нормативи НБУ, що регулюють достатність капіталу: мінімальний розмір регулятивного капіталу (H_I); норматив достатності регулятивного капіталу (H_{PK}), норматив достатності капіталу 1-го рівня (H_{OK}), норматив достатності основного капіталу 1-го рівня (H_{OK1}). Додаткові показники достатності капіталу.

Аналіз динаміки змін розміру статутного капіталу. Фактори та причини зміни статутного капіталу. Система показників, що застосовується при аналізі статутного капіталу.

Аналіз інших складових власного капіталу банку: резервного капіталу, спеціальних фондів і резервів банку. Аналіз нерозподіленого прибутку як складової частини власного капіталу.

Тема 16. Аналіз зобов'язань банківської установи [9], [33], [35], [41] с. 59-106, [43] с. 73-86.

Економічна сутність зобов'язань банку. Залучені й запозичені кошти банку та їх

класифікація.

Завдання та загальна схема аналізу зобов'язань банку. Аналіз структури зобов'язань банку. Аналіз депозитних операцій банку (депозитів до запитання, строкових депозитів). Показники депозитної політики банку.

Аналіз використання міжбанківських кредитів у формуванні ресурсів банку, їх роль у регулюванні рівня ліквідності банку.

Аналіз інших зобов'язань банківської установи. Аналіз ефективності формування та використання банківських ресурсів.

Тема 17. Загальний аналіз активів банківської установи [9], [14], [39], [41] с. 107-120, [43] с. 88-96.

Зміст, мета і завдання аналізу активів банку та його інформаційне забезпечення. Методика аналізу активів банку. Аналіз динаміки, складу і структури активів банку. Групування статей активу балансу за суттю банківських операцій, строками розміщення, ступенем ліквідності, ступенем ризику, за впливом на рівень доходності банку.

Тема 18. Аналіз кредитних операцій банківської установи [14], [28], [37], [39], [41] с. 121-168, [43] с. 98-138.

Визначення кредитного портфелю банку. Основні цілі формування кредитного портфеля. Характеристики банківського кредитного портфеля. Поняття якості кредитного портфеля. Класифікація кредитів.

Основні завдання аналізу кредитних операцій банку, його інформаційна база. Методика аналізу кредитного портфеля банку.

Аналіз динаміки складу та структури кредитного портфеля за різними класифікаційними ознаками: за термінами надання кредитів; за галузевими ознаками; за ризиком; за фінансовою дисципліною позичальника; за формами забезпечення кредиту; за формами надання кредиту тощо.

Аналіз якості кредитного портфеля з точки зору фінансової дисципліни позичальника (за терміном погашення кредиту). Аналіз якості кредитного портфеля з точки зору ризику. Класифікація позик за групами ризику.

Показники оцінки якості кредитного портфеля з погляду ризику і захищеності від можливих втрат. Аналіз кредитоспроможності клієнтів банку.

Показники оцінки якості кредитного портфеля з погляду доходності та ефективності.

Нормативи кредитного ризику: норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7); норматив великих кредитних ризиків (Н8); норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9).

Аналіз ефективності кредитних операцій банку.

Тема 19. Аналіз операцій банку з цінними паперами та інших інвестиційних операцій банківської установи [6], [8], [14], [21], [39], [41] с. 169-216, [43] с. 143-175.

Діяльність банку на ринку цінних паперів. Економічна сутність і класифікація операцій з цінними паперами. Формування інвестиційного портфеля банку. Функції портфеля цінних паперів.

Класифікація фінансових активів (цінних паперів): фінансові активи за амортизованою собівартістю; фінансові активи за справедливою вартістю через інший сукупний дохід; фінансові активи за справедливою вартістю через прибуток або збиток

Мета та основні завдання аналізу операцій банку з цінними паперами.
Інформаційні джерела для аналізу діяльності банку на ринку цінних паперів.
Загальна оцінка масштабів інвестиційної діяльності банку.
Аналіз структури й динаміки операцій банку з цінними паперами.
Норматив інвестування, встановлені НБУ: норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (Н11), норматив загальної суми інвестування (Н12).
Аналіз дохідності операцій банку з цінними паперами.

Тема 20. Аналіз валютних операцій банківської установи [4], [38], [39], [41] с. 217-257, [43] с. 178-195.

Визначення валютної операції. Види валютних операцій банку. Поняття закритої й відкритої валютної позиції, довгої та короткої відкритої валютної позиції.

Мета та основні завдання аналізу валютних операцій банку, його інформаційна база.

Аналіз масштабів валютних операцій банку за декілька періодів та в порівнянні з іншими банками.

Аналіз структури й динаміки валютних операцій банку. Структурний аналіз валютних активів і пасивів за різними класифікаційними ознаками: за статтями, видами валют і видами операцій. Аналіз валютних пасивів.

Аналіз дотримання лімітів відкритої валютної позиції банку: ліміту загальної довгої відкритої валютної позиції банку (Л13-1) та ліміту загальної короткої відкритої валютної позиції банку (Л13-2).

Аналіз складу і структури доходів та витрат банку від валютних операцій. Аналіз ефективності валютних операцій. Розрахунок питомої ваги доходів від валютних операцій у загальних доходах.

Тема 21. Аналіз ліквідності банківської установи [14], [15], [16], [30], [39], [41] с. 436-475, [43] с. 320-348.

Економічна сутність основних теоретичних підходів щодо визначення поняття ліквідності банку. Місце та роль ліквідності в реалізації функцій банку. Оцінка ліквідності з позиції "запасу" та з позиції "поток". Взаємозв'язок понять «ліквідність банківської системи», «ліквідність банку», «ліквідність балансу», «ліквідність активів і пасивів». Види ліквідності банку: коротко-, середньо і довготермінова.

Мета, завдання, нормативно-законодавча база та інформаційні джерела аналізу ліквідності банку. Методика аналізу ліквідності банку.

Основні нормативи, що регулюють ліквідність банків: коефіцієнт покриття ліквідністю за всіма валютами (LCR_{ВВ}); коефіцієнт покриття ліквідністю в іноземній валюті (LCR_{ІВ}); коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR). Методика розрахунку нормативів ліквідності.

Показники, що характеризують ліквідність балансу банку. Коефіцієнти, що характеризують статичну ліквідність банку.

Аналіз ресурсної бази та активів банку з позиції ліквідності. Аналіз структури активів та пасивів та їх ув'язка з позиції ліквідності.

Аналітична оцінка динамічної ліквідності банку. Аналіз розриву ліквідності банку. Визначення надлишку або дефіциту ліквідних активів для виконання своїх зобов'язань. Вплив обов'язкового резервування коштів на кореспондентському рахунку в НБУ на рівень ліквідності банку.

Тема 22. Аналіз доходів, витрат, фінансових результатів та рентабельності банківської установи [36], [41] с. 348-435, [43] с. 272-297, 300-318.

Основні напрями, задачі та інформаційна база аналізу.

Групування окремих статей доходів. Поняття процентних та непроцентних доходів. Аналіз динаміки та структури доходів.

Аналіз відносних показників доходності. Методика розрахунку коефіцієнтів доходності активів, доходності доходних активів, коефіцієнтів операційного та процентного доходу.

Загальна схема аналізу витрат банку. Групування окремих статей витрат. Аналіз динаміки та структури витрат. Поняття процентних та непроцентних витрат.

Структурний і горизонтальний аналіз витрат банку для забезпечення функціональної діяльності банку. Аналіз відносних показників по витратах.

Порівняльний аналіз відносних показників доходності банку та відповідних показників витратності. Порівняльний аналіз показників витратності. Порівняльний аналіз темпів зростання доходів та витрат.

Визначення резервів збільшення доходів банку та зменшення витрат.

Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу прибутку й рентабельності. Складові балансового прибутку та модель формування чистого прибутку. Аналіз динаміки абсолютного розміру прибутку та розрахунок темпів його зростання. Аналіз структури прибутку, факторів та причини змін балансового прибутку.

Система фінансових коефіцієнтів прибутковості. Методика розрахунку показників прибутковості активів, прибутковості капіталу, рентабельності доходу, рентабельності роботи банку. Розробка рекомендацій з метою підвищення прибутковості банку або забезпечення його стабільності.

Тема 23. Аналіз фінансового стану банківської установи [9], [10], [19], [20], [31], [39], [41] с. 555-592, [43] с. 370-404.

Аналіз фінансової стійкості банку. Методика розрахунку та економічний зміст основних коефіцієнтів оцінки фінансової стійкості.

Аналіз ділової активності. Методика розрахунку та економічне значення коефіцієнтів, що характеризують активність залучених коштів. Методика розрахунку та економічне значення коефіцієнтів, що характеризують активність банку з розміщення ресурсів.

Аналіз ліквідності з точки зору фінансової стійкості. Аналіз ефективності управління. Коефіцієнтний метод оцінки ефективності управління за допомогою відносних показників.

Поняття та види рейтингової оцінки. Роль і значення рейтингової оцінки діяльності банків. Сучасні методики рейтингової оцінки. Закордонний досвід рейтингової оцінки діяльності банків.

Змістовий модуль 4. Фінансовий аналіз діяльності страхових компаній

Тема 24. Загальні основи фінансового аналізу діяльності страхової компанії [7], [29], [34], [40] с. 149-152, [45] с. 132-135, [47] с. 7-27, 37-39, 148-150.

Сутність поняття фінансового стану страхової компанії. Напрями його оцінки. Значення, завдання та інформаційна база аналізу фінансового стану страхової компанії. Фінансова звітність страхових компаній та її використання в аналізі фінансового стану.

Методика аналізу фінансового стану страхової компанії.

Аналіз складу, динаміки та структури активів і пасивів страхової компанії.

Тема 25. Аналіз платоспроможності страхової компанії. Аналіз фінансової стійкості [7], [29], [34], [40] с. 152-162, [45] с. 135-152, [47] с. 151-157, 159-163.

Платоспроможність страхової компанії та умови її забезпечення. Вимоги НБУ до платоспроможності страховиків. Регулятивний капітал страховика. Капітал платоспроможності при оцінці платоспроможності страховика за базовим підходом.

Мінімальний капітал при оцінці платоспроможності страховика за базовим підходом. Спрощений підхід до оцінки платоспроможності. Додаткові вимоги до капіталу платоспроможності.

Аналіз ліквідності і платоспроможності страхової компанії. Аналіз ліквідності балансу. Аналіз показників ліквідності. Аналіз капіталу платоспроможності і мінімального капіталу.

Сутність поняття «фінансова стійкість страхової компанії». Методи оцінки фінансової стійкості страхової компанії. Відносні показники фінансової стійкості страховика як складової оцінки його фінансового стану.

Тема 26. Аналіз фінансових результатів діяльності страхових компаній [7], [40] с. 162-165, [45] с. 85-96, [47] с. 99-129, 157-158.

Склад доходів страховика: доходи від страхової діяльності, доходи від інвестування тимчасово вільних коштів, інші доходи. Витрати страховика: їх склад та економічний зміст. Прибуток страховика.

Аналіз доходів, витрат і фінансових результатів діяльності страхової компанії.

Показники рентабельності: характеристика та визначення. Аналіз показників рентабельності.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	практ.	с.р.		л	практ.	с.р.
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні основи аналізу фінансового стану підприємства								
Тема 1. Значення і теоретичні засади фінансового аналізу. Методичне та інформаційне забезпечення фінансового аналізу	11	4	4	3	7	1	-	6
Тема 2. Загальний аналіз структури і динаміки статей бухгалтерського балансу. Аналіз майна підприємства.	11	4	4	3	8	-	1	7
Тема 3. Аналіз джерел формування капіталу підприємства	7	2	2	3	8	1	1	6
Тема 4. Аналіз грошових потоків підприємства	7	2	2	3	8	1	1	6
Тема 5. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства	6	2	2	2	8	1	1	6
Тема 6. Аналіз фінансової стійкості підприємства	7	2	2	3	8	1	1	6
Тема 7. Аналіз кредитоспроможності підприємства	7	2	2	3	7	-	1	6
Тема 8. Аналіз ділової активності підприємства	6	2	2	2	7	1	-	6
Тема 9. Аналіз доходів, витрат і фінансових результатів підприємства.	7	2	2	3	7	1	-	6
Тема 10. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства	6	2	2	2	7	-	1	6
Разом по змістовому модулю 1	75	24	24	27	75	7	7	61
Змістовий модуль 2. Стратегічний та тактичний фінансовий аналіз								
Тема 11. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства	15	2	2	11	15	1	1	13
Тема 12. Аналіз потенційного банкрутства підприємства	15	2	2	11	15	1	1	13
Тема 13. Прогнозування показників фінансової звітності підприємства	15	2	2	11	15	1	1	13
Разом по змістовому модулю 2	45	6	6	33	45	3	3	39
Разом за модулем 1	120	30	30	60	120	10	10	100

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	практ.	с.р.		л	практ.	с.р.
Модуль 2								
Змістовий модуль 3. Фінансовий аналіз діяльності банківських установ								
Тема 14. Теоретичні основи аналізу банківської діяльності	8	2	2	4	8	1	1	6
Тема 15. Склад та загальна оцінка формування пасивів банківської установи. Аналіз власного капіталу	12	4	4	4	10	1	1	8
Тема 16. Аналіз зобов’язань банківської установи	8	2	2	4	8	1	1	6
Тема 17. Загальний аналіз активів банківської установи	8	2	2	4	8	1	1	6
Тема 18. Аналіз кредитних операцій банківської установи	8	2	2	4	8	1	1	6
Тема 19. Аналіз операцій з цінними паперами та інших інвестиційних операцій банківської установи	8	2	2	4	8	1	1	6
Тема 20. Аналіз валютних операцій банківської установи	8	2	2	4	8	1	1	6
Тема 21. Аналіз ліквідності банківської установи	8	2	2	4	12	2	2	8
Тема 22. Аналіз доходів, витрат, фінансових результатів та рентабельності банківської установи	8	2	2	4	8	1	1	6
Тема 23. Аналіз фінансового стану банківської установи	14	4	4	6	12	2	2	8
Разом по змістовному модулю 3	90	24	24	42	90	12	12	66
Змістовий модуль 4. Фінансовий аналіз діяльності страхових компаній								
Тема 24. Загальні основи фінансового аналізу діяльності страхової компанії.	10	2	2	6	10	2	2	6
Тема 25. Аналіз ліквідності та платоспроможності страхової компанії. Аналіз фінансової стійкості страхових компаній	10	2	2	6	10	2	2	6
Тема 26. Аналіз фінансових результатів діяльності страхових компаній	10	2	2	6	10	2	2	6
Разом по змістовому модулю 4	30	6	6	18	30	6	6	18
Разом за модулем 2	120	30	30	60	120	18	18	84
Модуль 3								
ІНДЗ (Курсова робота)	90	–	–	90	90	–	–	90
Усього годин по курсу	330	60	60	210	330	28	28	274

Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		д	з
1.	Значення і теоретичні засади фінансового аналізу. Методичне та інформаційне забезпечення фінансового аналізу	4	-
2.	Загальний аналіз структури і динаміки статей бухгалтерського балансу. Аналіз майна підприємства.	4	1
3.	Аналіз джерел формування капіталу підприємства	2	1
4.	Аналіз грошових потоків підприємства	2	1
5.	Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства	2	1
6.	Аналіз фінансової стійкості підприємства	2	1
7.	Аналіз кредитоспроможності підприємства	2	1
8.	Аналіз ділової активності підприємства	2	-
9.	Аналіз доходів, витрат і фінансових результатів підприємства.	2	-
10.	Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства	2	1
11.	Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства	2	1
12.	Аналіз потенційного банкрутства підприємства	2	1
13.	Прогнозування показників фінансової звітності підприємства	2	1
14.	Теоретичні основи аналізу банківської діяльності	2	1
15.	Склад та загальна оцінка формування пасивів банківської установи. Аналіз власного капіталу	4	1
16.	Аналіз зобов'язань банківської установи	2	1
17.	Загальний аналіз активів банківської установи	2	1
18.	Аналіз кредитних операцій банківської установи	2	1
19.	Аналіз операцій з цінними паперами та інших інвестиційних операцій банківської установи	2	1
20.	Аналіз валютних операцій банківської установи	2	1
21.	Аналіз ліквідності банківської установи	2	2
22.	Аналіз доходів і витрат, фінансових результатів та рентабельності банківської установи	2	1
23.	Аналіз фінансового стану банківської установи	4	2
24.	Загальні основи фінансового аналізу діяльності страхової компанії	2	2
25.	Аналіз ліквідності та платоспроможності страхової компанії. Аналіз фінансової стійкості страхових компаній	2	2
26.	Аналіз фінансових результатів діяльності страхових компаній	2	2
	Разом	60	28

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до практичних занять (включає виконання розрахунково-аналітичних завдань) – **2 год. /1 заняття**;
- підготовка до екзамену – 15 год. на 1 захід.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Підготовка до лекцій	-	
2.	Підготовка до практичних	60	60
3.	Підготовка домашньої контрольної роботи	–	64
4.	Підготовка до екзамену	60	60
5.	Виконання і захист курсової роботи	90	90
	Разом	210	274

Індивідуальне науково дослідне завдання (курсова робота)

Курсова робота виконується відповідно до календарного графіку та методичних вказівок до виконання курсових робіт.

Теми курсових робіт

1. Аналіз активів підприємства (на прикладі ...).
2. Аналіз оборотних активів підприємства (на прикладі ...).
3. Аналіз грошових потоків підприємства (на прикладі ...).
4. Аналіз дебіторської заборгованості підприємства (на прикладі ...).
5. Аналіз власного капіталу підприємства (на прикладі ...).
6. Аналіз позикового капіталу підприємства (на прикладі ...).
7. Аналіз основного капіталу підприємства (на прикладі ...).
8. Аналіз оборотного капіталу підприємства (на прикладі ...).
9. Аналіз кредиторської заборгованості підприємства (на прикладі ...).
10. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства (на прикладі ...).
11. Аналіз фінансової стійкості підприємства (на прикладі ...).
12. Аналіз кредитоспроможності підприємства (на прикладі ...).
13. Аналіз ділової активності підприємства (на прикладі ...).
14. Аналіз фінансових результатів підприємства (на прикладі ...).
15. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства (на прикладі ...).
16. Аналіз потенційного банкрутства підприємства (на прикладі ...).
17. Прогнозування фінансового стану підприємства (на прикладі ...).
18. Аналіз активів банківської установи (на прикладі ...).
19. Аналіз кредитних операцій банку (на прикладі ...).
20. Аналіз операцій з цінними паперами та інших інвестиційних операцій банківської установи (на прикладі ...).
21. Аналіз власного капіталу банківської установи (на прикладі ...).
22. Аналіз депозитних операцій банківської установи (на прикладі ...).
23. Аналіз ліквідності банківської установи (на прикладі ...).
24. Аналіз доходів і витрат банківської установи (на прикладі ...).
25. Аналіз фінансових результатів діяльності банківської установи (на прикладі ...).
26. Аналіз активів страхової компанії (на прикладі ...).
27. Аналіз капіталу страхової компанії (на прикладі ...).
28. Аналіз ліквідності та платоспроможності страхової компанії (на прикладі ...).
29. Аналіз фінансової стійкості страхової компанії (на прикладі ...).
30. Аналіз доходів і витрат страхової компанії (на прикладі ...).
31. Аналіз фінансових результатів страхової компанії (на прикладі ...).

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання:

- для всіх видів занять: робота з літературою, пояснення, дискусія, демонстрування;
- для лекційних занять: лекція, ілюстрування;
- для практичних та семінарських занять: практична робота, методи контролю і самоконтролю, фронтальне опитування, контрольні роботи, контрольні тестові роботи програмованого типу (перелік запитань і можливі варіанти відповідей).

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є:

- на практичних роботах – тести, розрахунково-аналітичні роботи;
- за змістові модулі – тести;
- курсова робота – презентація результатів виконаного дослідження;
- контрольна робота – тести і задачі;
- за весь курс – 2 екзамени за кожний семестр.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету. Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки екзамени. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати до 60 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Заключний іспит в загальній системі оцінок складає 40 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки екзамени.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт. Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання під час поточного контролю Відповіді на практичних заняттях
3	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, практичне завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень
2,5	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу, практичне завдання виконано повністю і вчасно, але містить несуттєві недоліки (висновки, оформлення тощо)
2	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована, містить математичні неузгодження. практичне завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці

1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована, математичний апарат не використовується, практичне завдання виконано частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Студент не дає відповіді, практичне завдання не виконано
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: Модуль 1 – для денної форми 39 балів (13 практичних завдань по 3 балів, для заочної форми – 30 балів (10 практичних завдань по 3 бала) Модуль 2 – 39 балів (13 практичних завдань по 3 балів)</i>	

Поточний модульний контроль у формі тестування

% вірних відповідей	100	90	80	70	60	50	40	30	20		0
ПМК1, ПМК3											
бал	15	14	12	10	8	7	6	5	4		0
ПМК2, ПМК4											
бал	6	5	5	4	4	3	3	2	2		0

Критерії оцінювання контрольної роботи (заочна форма)

Кількість балів	Практичне завдання
	Модуль 1
6	Практичне завдання виконано правильно, без зауважень
4-5	Практичне завдання виконано повністю, але містить несуттєві недоліки (висновки, оформлення тощо)
2-3	Практичне завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці
1	Практичне завдання виконано частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Практичне завдання не виконано
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 30 балів (5 практичних завдань по 6 балів)	
	Модуль 2
7	Практичне завдання виконано правильно, без зауважень
5-6	Практичне завдання виконано повністю, але містить несуттєві недоліки (висновки, оформлення тощо)
3-4	Практичне завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці
1-2	Практичне завдання виконано частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Практичне завдання не виконано
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 21 бал (3 практичних завдання по 7 балів)	

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Модуль 1		
Виконання практичних завдань	13х3 бала = 39 балів	10х3 бала = 30 балів
Поточний модульних контроль 1	15 балів	-
Поточний модульних контроль 2	6 балів	-
Контрольна робота		30 бала
Всього	60	60
Модуль 2		
Виконання практичних завдань	13х3 бала = 39 балів	13х3 бала = 39 балів
Поточний модульних контроль 1	15 балів	-
Поточний модульних контроль 2	6 балів	
Контрольна робота		21 бал
Всього	60	60

Підсумковий контроль (екзамен) у формі тестування

% вірних відповідей	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10	0
Бал	40	36	32	28	24	20	16	12	8	4	0

Критерії оцінювання курсової роботи

Параметри оцінювання	Кількість балів	Критерії оцінювання за бальною шкалою
Поясню- вальна записка	40	Зміст роботи відповідає обраній темі; наявність чітко сформульованої проблеми; адекватність формулювання об'єкта, предмета, мети та задач дослідження; визначення ступеню розробленості проблеми дослідження; наявність посилань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту; адекватність обраних методів предмету дослідження, грамотне використання методів (обробка, інтерпретація результатів); відповідність висновків меті та завданням дослідження. Робота виконувалась систематично та вчасно подана на перевірку науковому керівнику у відповідності із планом виконання курсової роботи.
	35	Зміст роботи відповідає обраній темі; наявність чітко сформульованої проблеми; адекватність формулювання об'єкта, предмета, мети та задач дослідження; визначення ступеню розробленості проблеми дослідження; наявність посилань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту; адекватність обраних методів предмету дослідження, грамотне використання методів (обробка, інтерпретація результатів); відповідність висновків меті та завданням дослідження. Робота виконувалась не систематично та подана на перевірку науковому керівнику з порушенням плану виконання курсової роботи.
	30	Зміст роботи відповідає обраній темі; але має поверхневий аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Робота виконувалась не систематично та подана на перевірку науковому керівнику з порушенням плану виконання курсової роботи.

	20	Робота, оформлена за вимогами, які пред'являються до курсових робіт, але має недостатньо критичний аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації.
	15	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень і лише за допомогою викладача може виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
	5	Робота не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, які пред'являються до курсових робіт. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер
Ілюст- ративна частина	20	презентація гарно організована, доповідь супроводжується ілюстративними матеріалами, матеріали ілюстрації підготовлені відповідно до вимог що висуваються.
	15	презентація гарно організована, доповідь супроводжується ілюстративними матеріалами, на які не завжди дано посилання у доповіді або ілюстративні матеріали оформлені з незначними зауваженнями
	10	ілюстративні матеріали низької якості, в організації презентації спостерігається невпевненість
	5	ілюстративні матеріали низької якості, в доповіді немає
		посилань на ілюстративні матеріали.
Захист роботи	40	довідь логічно побудована, студент чітко та стисло викладає основні результати дослідження, показує глибокі знання з питань теми, оперує даними дослідження, вносить пропозиції по темі дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, впевнено і докладно відповідає на поставлені запитання
	35	студент спроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження, дає правильні відповіді на всі запитання, але не завжди упевнений в аргументації, чи не завжди коректно її формулює
	30	студент спроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження, належно обґрунтовує положення роботи, але допускає неточності у відповідях на запитання
	25	студент спроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження але допускає суттєві неточності у відповідях на запитання, не завжди належно обґрунтовує положення роботи
	20	студент невпорядковано викладає основні результати дослідження, намагається дати відповідь на поставлені запитання і робить спроби аргументувати положення роботи
	15	студент невпорядковано викладає основні результати дослідження робить спроби аргументувати положення роботи, надає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені питання
	10	студент демонструє задовільні знання з теми дослідження, але не може впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії, та належно обґрунтувати положення роботи
	5	студент невпорядковано викладає основні результати дослідження, не спроможний дати відповідь на запитання, відстоювати свою позицію

Загальний підсумок оцінювання курсової роботи, балів

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до 40	до 20	до 40	До 100

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Елемент програми		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Бали	Вид роботи	Бали
Модуль 1					
ЗМ1	Тема 1	Практичне завдання	3		
	Тема 2	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 3	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 4	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 5	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 6	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 7	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 8	Практичне завдання	3		
	Тема 9	Практичне завдання	3		
	Тема 10	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	ПМК1	Тест	15		
ЗМ2	Тема 11	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 12	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 13	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	ПМК2	Тест	6		
	КР			Контрольна робота 1	30
Підсумковий контроль		Екзамен	40	Екзамен	40
Сума балів			100		100
Модуль 2					
Елемент програми		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Бали	Вид роботи	Бали
ЗМ3	Тема 14	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 15	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 16	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 17	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 18	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 19	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 20	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 21	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 22	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 23	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	ПМК3	Тест	15		
ЗМ4	Тема 24	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 25	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	Тема 26	Практичне завдання	3	Практичне завдання	3
	ПМК4	Тест	6		
	КР			Контрольна робота 2	21
Підсумковий контроль		Екзамен	40	Екзамен	40
Сума балів			100		100

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Навчальний процес потребує використання:

- мультимедіа, відео- і звуковідтворювальної, проекційної апаратури (проектори, екрани, смартдошки тощо);
- комп'ютерів, комп'ютерних систем та мереж;
- програмного забезпечення (для підтримки дистанційного навчання та ін.);
- власних мобільних пристроїв (смартфони, планшети, ноутбуки, тощо);
- бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації з дисципліни «Фінансовий аналіз діяльності підприємств, банків, страхових компаній»

Законодавчі та нормативні акти

1. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р. №2597-VIII. *Голос України* від 20.04.2019, № 77. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2121-14>
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16.07.1999р. *Голос України* від 07.09.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
4. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
5. Про Національний банк України: Закон України № 29 від 20.05.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14/ed19990520#Text>
6. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
7. Про страхування: Закон України № 1909-IX від 18.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#n845>
8. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України: затверджена постановою Правління Національного банку України від 21.02.2018 р. № 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18#Text>
9. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затвердж. Постановою Правління НБУ № 89 від 11.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#Text>
10. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затвердж. Постановою Правління НБУ № 373 від 24.10.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text>
11. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затв. наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 № 170 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06#Text>
12. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23.02.98 № 22. *Офіційний вісник України* від 16.04.1998, № 13, стор.211. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98#Text>
13. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств і організацій, затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій №81 від 27.06.97р. *Офіційний вісник*

України від 15.08.1997, № 32, стор.144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97#Text>

14. Методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні: рішення Правління НБУ № 803-рш від 15.12.2017р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr803500-17#Text>

15. Методика розрахунку коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR): затверджена рішенням Правління НБУ від 15.02.2018 № 101-рш. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr101500-18#Text>

16. Методика розрахунку коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR): затверджено рішенням правління НБУ від 24.12.2019 № 1001-рш. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1001500-19#Text>

17. Методичні рекомендації з аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: Лист Державної податкової адміністрації України № 759/10/20-2117 від 27.01.98р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2117225-98#Text>

18. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затв. наказом Міністерства економіки України від 19.01.06р. № 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/v0014665-06>

19. Методичні рекомендації щодо організації процесу формування управлінської звітності в банках України, затверджені Постановою Правління НБУ № 324 від 06.09.2007 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0324500-07#Text>

20. Методичні рекомендації щодо порядку проведення стрес-тестування в банках України: затвердж. Постановою НБУ № 460 від 06.08.2009 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0460500-09#Text>

21. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 (МСФЗ 9) «Фінансові інструменти». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016#Text

22. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. *Офіційний вісник України* від 19.03.2013, № 19, стор. 97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 8.10.1999 р. № 237. *Офіційний вісник України* від 12.11.1999, № 43, стор. 118. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Затверджене наказом Міністерства фінансів від 31.01.2000 р. № 20. *Офіційний вісник України* від 03.03.2000, № 7, стор. 92. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>

25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доход»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. *Офіційний вісник України* від 31.12.1999, № 50, стор. 442. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>

26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. *Офіційний вісник України* від 19.11.1999, № 44, стор. 236. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

27. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. № 242. *Офіційний вісник України* від 19.11.1999, № 44, стор. 229. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>

28. Про порядок визначення банками України розміру регулятивного капіталу: Положення, затверджене Постановою правління НБУ № 196 від 28.12.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0196500-23#n106>

29. Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика, затверджене постановою Правління НБУ №201 від 29.12.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text>

30. Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи, затверджене постановою Правління НБУ № 615 від 17.09.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15#n35>

31. Положення про порядок визначення рейтингових оцінок за рейтинговою системою CAMELS, затверджене постановою Правління НБУ № 171 від 08.05.2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0171500-02#Text>

32. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затв. наказом Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України №49/121 від 26 січня 2001 р. *Офіційний вісник України* від 02.03.2001, № 7, стор.190. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01#Text>

33. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій та операцій з ощадними сертифікатами банку, затверджене постановою Правління НБУ № 516 від 29.12.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>

34. Положення про порядок формування страховиками технічних резервів, затверджене постановою Правління НБУ №203 від 29.12.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0203500-23#Text>

35. Положення про порядок формування та зберігання обов'язкових резервів банками України та філіями іноземних банків в Україні, затверджене постановою Правління НБУ № 806 від 11.12.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0806500-14#Text>

36. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджені Постановою Правління НБУ № 17 від 27.02.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017500-18#Text>

37. Про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Положення, затверджене Постановою правління НБУ № 351 від 30.06.2016 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>

38. Про встановлення лімітів відкритої валютної позиції банку: Рішення Правління НБУ № 184-рш від 29.03.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr184500-18#Text>

39. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Інструкція. Затв. Постановою Правління НБУ № 368 від 26 вересня 2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>

Базова

40. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. Фінанси страхових організацій : навчальний посібник. Дніпро: Пороги, 2019. 198с. URL: https://nmetau.edu.ua/file/kfin_3930.pdf

41. Дропа Я.Б. Фінансовий аналіз: навч. посібник. електр. Видання. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка. 2023. 238с. URL: <https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Dropa-Navchalnyy-posibnyk-2024.pdf>

42. Гайбура Ю.А. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2021. 176 с.

43. Ковальчук Н. О., Гаватюк Л. С., Єрмічук Н. І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник посібник. Чернівці: Чернівецький національний університету ім. Ю.Федьковича, 2019. 334 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1iZK-nhSwrXwnGXzWG0r3viPfJtWqUduQ/view>

44. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ. 2016. 304 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/19240/1/Fin%20analiz%20Verstka.pdf>

45. Світлична О.С., Сташкевич Н.М. Управління фінансами страхових організацій: Навч. пос. Одеса: Атлант, 2015. 258 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5811/1/%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%B8%20%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9.pdf>

46. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астрія», 2020. 434 с. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/8241>

47. Фінанси страхових організацій : у схемах і таблицях : навч. посібник / укл.: М.П.Федишин, Л.В. Попова, С.С. Кучерівська. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2023. 228 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8407/Finansy_Strahovyh_Organiz_%202023.pdf?sequence=1&isAllowed=y

48. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / За заг. ред. Школьник І. О. [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.]. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 368 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/50318/5/Shkolnyk_%20Finansovyi%20analiz.pdf

Допоміжна

49. Банківська система: навч. посіб./ Н. С. Ситник, А. В. Стасишин, Н. З. Блащук-Девяткіна, Л. О. Петик; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Blashchuk_Petyk_13_end.pdf

50. Зверяков М. І., Коваленко, О. С. Сергеева. Управління фінансовою стійкістю банків: підручник. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 520 с. URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2017/upr_fin_stiykuctu.pdf

51. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ): підручник [2-ге вид., доп. і перероб.]. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 676 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/23903/1/Financial%20accounting%20in%20banks%20b.pdf>

52. Лук'янець О. В., Ткаченко Ю.П. Оцінка фінансової звітності страхових компаній: теоретичні аспекти. *Фінансовий простір*. 2019. № 4 (36). С. 154-167. DOI: [https://doi.org/10.18371/fp.4\(36\).2019.190246](https://doi.org/10.18371/fp.4(36).2019.190246)

53. Мельник С. І., Шевченко Н. В., Висоцька І. Б. Банківська система : навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 184 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2fmb_finansy/Bankivska-systema-Melnyk.2023.pdf

54. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз: навч. посібник. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.

55. Отенко І. П., Азаренков Г. Ф., Іващенко Г.А. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 156 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Otenko_Iryna/Finansovyi_analiz.pdf

56. Рудь І.Ю. Фінансовий аналіз: Методичні рекомендації для практичних та самостійних занять. Миколаїв. Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова. 2025. 69с.

57. Рудь І. Ю., Мальцева А.С. Аналіз та оцінка фінансового стану страхової компанії. *Електронний фаховий науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку»*. 2021. № 54. С. 229-233. URL:<http://www.market-infr.od.ua/uk/54-2021>

58. Рудь І., Григоренко Т. Використання та формування фінансових результатів у страхових компаніях України. *International Science Journal of Management, Economics &*

Finance. 2023. № 2(4). С. 38–45. URL: <https://isg-journal.com/isjmef/article/view/465/257>

59. Рудь І.Ю., Нірянова О.В. Фінансовий аналіз діяльності банківських установ як інструмент оцінювання їхньої діяльності. Наукові перспективи № 11(65) 2025. С.911-922. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-11\(65\)-911-922](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-11(65)-911-922)

60. Рудь І.Ю., Хузіна Є.О. Удосконалення механізмів управління ліквідністю в банківській системі України. Журнал Наукові інновації та передові технології № 11(51) 2025. С.824-834. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-11\(51\)-824-834](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-11(51)-824-834)

61. Семенча І. Методика оцінки стану управління фінансово-економічними результатами діяльності страхової компанії. Економіка та суспільство. 2022. Вип.35. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1116>

62. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с. URL:

http://biblio.umsf.dp.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4110/%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%20%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%A5%D0%A3%D0%92%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF.pdf?sequence=1&isAllowed=y

63. Ушакова А.О. Банківські операції: навч.посіб. Рівне: НУВГП, 2021. 226 с. URL:

<https://ep3.nuwm.edu.ua/20869/1/%D0%A3%D1%88%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20-%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96%20%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97.pdf>

64. Фінансовий аналіз : навч. посібник. / Т.Д. Косова, І.В. Сіменко та ін. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 440 с.

65. Фінансовий менеджмент у банку. Навч.посіб./Журавльова Т.О., Макаренко Ю.П.,Турова Л.Л., Сірко А.Ю. Дніпро: Пороги, 2021. 360 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_finan/Finansovyy-menedzhment-u-bankuZhuravlova_2021.pdf

66. Цал-Цалко Ю. С., Мороз Ю.Ю., Суліменко, 2015. 258 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/>

67. Lee John C. Financial analysis, planning & forecasting : theory and application / Cheng F. Lee (Rutgers University, USA,) John C. Lee (Center for PBBEF Research, USA). 3rd edition. New Jersey World Scientific, 2017.

68. Kenneth S. Bigel. Introduction to Financial Analysis. OPEN TOURO, NY. 2022. 492 p. URL: <https://open.umn.edu/opentextbooks/formats/3040>

69. Selvavinayagam K. Financial analysis of banking institutions. FAO Investment Centre Occasional Paper Series 1. 1995. URL: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/ff8a43d6-4149-426c-a5c6-bb3ce126e38c/content>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України - законодавство України / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>

2. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України / Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <http://www.smida.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України / Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України / Міністерство фінансів

України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Національного банку України / Національний банк України. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Автор, доцентка кафедри фінансів
і бухгалтерського обліку, к.е.н.

Інна РУДЬ